

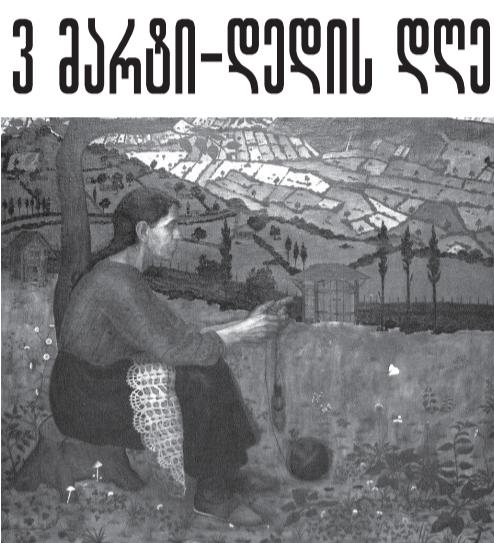
ქართული კულტური

საქართველო

ლიტერატურული საქართველო * LITERATURULI SAQARTVELO * ЛИТЕРАТУРУЛИ САКАРТВЕЛО

3 მარტი 2023 . 2023 . № 3 (4063) გამოცემის 92-ე ვალი 2 ფასი ლარი

ლალილა ბალანიძე

რევუაზ

ისე, როგორც ბავშვობაში, მომეფერე, დედა! ცხადში გხედავ, არ მყოფნის და სიზმრებში გხედავ. თავს კალთაში ჩაგიდებ და ასე დავისვენებ, დაგიოცნი მაგ დაღლილ და ნაჯაფარ ხელებს. ყველა წავიდა-წამოვიდა, შენს გვერდით ვარ ბოლოს, ო, გვარავდეს სულინმინდა, ანგელოზთა ქორო. შენ ხარ ჩემი იჯახი და ოჯახის ბურჯი. შენით, თუ რა გასაჭირს დღემდე გადავურჩი. დუღერას ქარი და დღებს შემოგვარცვას. მე შენს სიტყვას ვუსმენ და ვყინძავ მარცვალ-მარცვალ. და არ ვიცი, უშენოდ მე რა მეშველება. ქვეყნად ყველას შემცვლელი ჰყავს, ვერვინ შეცვლის დედას. ღმერთო, არ მომაკლო დედა, დედის სისტორ, გულში ისე ვეხუტები, პატარა ვარ ვითომ. ისე, როგორც ბავშვობაში, მომეფერე, დედა! ცხადში გხედავ, არ მყოფნის და სიზმრებშიც გხედავ!

კარტა ნაცვლიშვილი

დაგარცხებით გამარჯვებისა

სპორტი სპორტია. გამარჯვება — გამარჯვება. დამარცხება — დამარცხება.

მაგრამ თურმე ხდება, რომ გამარჯვება დამარცხება, დამარცხება შეიძლება გამარჯვებას ნიშნავდეს, ხოლო სპორტი ყოველთვის არ არის მხოლოდ სპორტი.

სწორედ ასე მოხდა 2023 წლის 26 თებერვლის ისტორიულ დღეს თბილისში, როცა კალათბურთელთ წლევანდელი მსოფლიო ჩემპიონატის შესარჩევი ტურნირის ბოლო მატჩში ერთმანეთს საქართველოსა და ისლანდიის ნაკრები გუნდები დაუტირისპირდნენ.

ექვსგუნდიან ქვეჯგუში ამ დღისათვის საქართველოს საგურებელი მშვიდად გაინადგეს, უკრაინამ და ნიდერლანდმა ყველა შანსი

R39 მევსმენით ისტორია!

საქართველოს კალათბურთისა ეროვნული ნაკრები - ესოფლიო ჩემპიონატი!

დაკარგეს, ხოლო დარჩენილი ერთი საგური საქართველოსა და ისლანდიას უნდა გაეთამაშებინათ ერთმანეთში. ეს იყო იმ დღის მთავარი მატჩი. ვინც თბილისში გაიმარჯვებდა, მსოფლიო ჩემპიონატზეც ის წავიდოდა.

მაგრამ... იყო ერთი „მაგრამ“, ერთი პარადოქსული ვარიანტი, როცა რომ გამარჯვება დამარცხება, ხოლო დამარცხება შეიძლება გამარჯვებას ნიშნავდეს.

ჰოდა, სწორედ ასე მოხდა-მეტები იმ დღეს თბილისში, ისლანდიამ, რომელმაც ალბათ ერთ-ერთი საკუთრის მატჩი ჩაატარა თავისი ისტორიაში, გაიმარჯვა, მაგრამ ისლანდიულებმა ცხვირჩამიშვებულებმა დატოვეს თბილისის ახალ სპორტულ სასახლის მოედანი.

დამარცხებულმა ქართველებმა კი სპორტსმენიან-ურნასისტებამ-გულშემატყველებიანან დამუტყველები იმავე მოედანზე ისეთი ზემო გამართეს, მანამდე რომ არ ლირსებია აქაურობას. ხოლო შენობის გარეთ დამის ცა თითქმის მთელი საათის განმავლობაში ფერადი ფერვერკით იყო განათებული.

სპორტი რომ მხოლოდ სპორტი არ არის, მარტო იმ დღეს არ დადასტურებულა. სპორტი ერთოვნული თვითდამკვიდრების ერთი ყველაზე გამოკვეთილი საშუალებაა, რომელიც, ზოგიერთ შემთხვევაში ისეთი აქტუალური და ისეთი საბედნებური ხდება, რომ მხოლოდ იმის თუ შეედრება. ქართველებს, საბედნებულოდ, არაერთი ასეთი იმი მოგვიგია და, სამწებაროდ, მწარე დამარცხებებიც გვიგმია. ერთი ასეთი იმი ქართველებმა უკვე წავაგე 2020 წლის 12 ნოემბერს ჩრდილოეთმაკედონიულებაზან. მაშინაც დააბლობით ასე იყო — ერთ, პლეიფორს ერთადგრად შეხვედრას უნდა გადასწყვეტა, რომელიც გუნდი გავლენა ფეხბურთელთა ეკროპის ჩემპიონატის ფინალურ ეტაპზე. თუმცა მატჩი თბილისში ჩატარდება და ყველანი გამარჯვების მოლოდინით დამუტყველები წავედით სტადიონზე, სახლებში ცვირჩამიშვებულები და კუდამომუტყველები დავბრუნდით და გორან პანდევის ის ერთი ბურით გვერდ ყელში გაჩქრი. კინალამ დავწერ, ბურთივით-მეტე. ბურთი იყო და აბა რასავით იქნებოდა!

ასეთ მოელე პერიოდში მეორე ამგვარი იმის წაგება მართლა იმის წაგებასავით იქნებოდა. ამიტომაც იყო, რომ კალათბურთელთა მატჩის კომენტატორმა ემოციები ვერ მოთოვა და მატ-ჩის მნიშვნელობაზე საუბრისას ისეთი რამ თქვა, სხვა შემთხვევაში რომ არაფრით მოუვიდოდა. დღესაო, ის შეხვედრააო, რომაო, ყველ წვენმა კალათბურთელმა, კარიერის საუკეთესო მატჩი უნდა ჩატაროს, თუნდაც იმათმაც კა, ვისაც შეძლება, მოედანზე გამოსვლა არც მოუწიოს!

როგორაა, მოედანზე გამოსვლა რომ არ

მოგინერას და მანაც საუკეთესო მატჩად რომ

ჩაგეთვლება კარიერაში! არადა, მერაბ ბოქ-

ლივილი და გივა ბაქრაძე მოედანზე მართ-

ლა არ გამოსულან, მაგრამ ეს მატჩი ოქროს

ასოებით ჩატარება მათ კარიერაში, რაცი განაცხადში მათი გვარებიც იყო შეტანილი.

შერმადინზე და შენგელაზე ვერაფერს ვი-

ტყვე, შერმადინზე — მით უფრო, დანარჩენე-

► ბაბრძელება. გვ-12 გვ.

ერთი მაჯგალაბის დღე

გოგო დოლიძის თანილი

აცეტა

ააათა ჩხეიძე

„რძანითალის
მფლობელი“

ემზარებელი

უსიაო სიზარის
გიზეზი

გურამ გაჯიციძის გასახიერა

პეპერას
გარათი

ხეიჩა კვარაცხელიას

„ნე“ ანებია: თანამედროვე ქართული კომანი

კარტა ჩერი

1 ქართული რომანი ასახავს ქართული
■საზოგადოების ცხოვრებას! მაგრამ
ახლა ისა ვთქვათ, თუ რას ვგულისხმობთ
სიტყვაში „თანამედროვე“: ოცდამეერთე
საუკუნეს, ბოლო რამდენიმე წელიწადს, თუ
დამოუკიდებლობის გამოცხადების შემდგომ
დაწერილ რომანებს? თუ ბოლო ოცდაოთორ-
მეტ წელს ვიგულისხმებთ, რაღა თქმა უნდა,
რომ ასახავს. გასული საუკუნის ოთხმოცდა-
ათიან წლებში და ამ საუკუნის დასაწყისში
რომანებს წერდნენ: ოთარ ჩხეიძე, ჯემალ
ქარჩხაძე, რეზო ჭეიძეილი, გურამ გეგეშიძე,
გურამ დოჩანაშვილი, ოთარ ჭილაძე, გივი
მარგველაშვილი, თამაზ ბიბილური, ზაირა
არსენიშვილი, გივი ალხაზიშვილი; დღემდე
ნაყოფიერად იღვნიან: ნაირა გელაშვი-
ლი, ლაშა თაბუკაშვილი, როსტომ ჩხეიძე,
ელგუჯა თავპერიძე, ირაკლი სამსონაძე,
ჯანო ჯიქიძე, ზურაბ ლავრელაშვილი და
მომდევნო თაობა და კიდევ მომდევნო....
უმაღური საქება ასე, ანდეზე, ჩამოთვლა,
ვიღაც აუცილებლად გამოგრჩება. მეც ახა-
ლი თაობის მწერლებს არ ჩამოვთვლი, ვერ
ჩამოვთვლი, ვერ გავნვდები.

2. მე მაღლალი რანგის მწერლები ჩა-
მოვთვალე, მათ რომანებში არათუ
მხოლოდ ქართველი კაცის ფსექოლოგია და
სულიერი სამყაროა გახსნილი, არამედ მთე-
ლი ეპიქა ასახული, ასახულია ქართველი
ერის ყოფა.

3. საჭიროობო კითხვაა და რთული საკითხავი. ქართული რომანი, მთლიანად ქართული პროზა, დიდხანს იყო საბჭოური კონიუნქტურის ტყველიაში და შეუძლებელია, კვალი არ დარჩენილიყო. ქართველ მწერლებს ნიჭი და ოსტატობა არასოდეს აკლდათ, მაგრამ მსოფლმხედველობრივად უჭირდათ და მოქალაქეობრივად მერყეობდნენ. მწერალი, რომანისტი პოლიტიკის მიღმა ვერ დარჩება, ბროლის კოშკში ვერ გამოიკეტება, მან უნდა ასახოს ერის ყოფა და ასახოს სიმართლით. რა თქმა უნდა, ჯობს, მწერალი პოლიტიკაში არ ჩაერიოს, პარტიულობას აერიდოს, ობიექტური დარჩეს, მაგრამ ყოველობის არ გამოსდის; მაგალითად, ჯონათან სვიფტი გმობდა პარტიულობას, მაგრამ ვიგებთანაც თანამშრომლობდა და ტორებთანაც.

მეოცე საუკუნის ოთხმოცდათიან წლებში ქართველ მწერალთა უმრავლესობამ ვერ შეძლო, სიმართლე ეთქვა, ვერ შეძლო, თუნდაც 1991-92 წლების დეკემბერ-იანვრისა პუტინი ალენერა, ზვიად გამსახურდიას მკ-ვლელობაზე ან „ვარდების რევოლუციაზე“ მოეთხრო. სისხლიან გადატრიიალებასა და მის შედეგებს მხოლოდ ოთარ ჩხეიძე ასახავს, პირუთვნელად, „არტისტულ გადატრიალებასა“ და სხვა რომანებში, – საგულისხმოა

1. თქვენი აზრით, როგორ ასახავს ეკართული რომანი თანამედროვე საზოგადოების პროგლობას?
 2. რამდენად არის გასეილი რომანი ქართველი კაცის ფინანსურული განვითარებისა, მისი სულიერი საყვარელი?
 3. როგორ აისახა 90-იანი წლების მოვლენები რომანისტიკაში?
 4. 306 არის თანამედროვე ქართული რომანის მთავარი პარსენაზი – გმირი თუ ანტიგმირი?
 5. რამდენად შეისახავდეთ უანის მოთხოვებს რომანის ენა?
 6. რა მისცა რომანს 90-იანიების ძასაწყისში ცანხურის გაუქმებამ და სიჭყვის თავისეუფლებამ?
 7. რით განსხვავდება თანამედროვე ქართული რომანი მორცე საუკუნის ქართული რომანისაგან?
 8. სედავთ თუ არა მიმკვიდრეობით კავირის ქვეშ და თანამედროვე რომანის შემსრულებელს?
 9. პოსტმდენისტულია და ღოკუმანულისტურია ტელეცენტრების უკანა პლაზმუ ხომ არ გადასცის მხატვრული გამონაგონი?
 10. რამდენად მოქავდებს ჰაზრის კანონის ხედი რომანის ხარისხი?
 11. რომელი ქართული და საზღვარგარეთული რომანი ნაიკითხვათ გოლოვანია?
 12. დაასახოლეთ თანამედროვე ქართველი რომანისტის სახელი.

როსტომ ჩხეიძის ბიოგრაფიული რომანიც ზვიად გამსახურდიაზე – დანარჩენები ან თავს არიდებენ მეოცე საუკუნის ოთხმოც-დაათიანი წლების ქართველი ერის ყოფის შეფასებას და ე. წ. „დისტანციურობის თეორიას“ აფარებენ თავს, ან ღიად გამოდიან პუტჩისა და ედუარდ შევარდნაძის მომზრედ, ოღონდ, პუბლიცისტური წერილებით. შეიძლება ითქვას, რომ მათ შერჩათ საბჭოური ზენობრივი წარმოსახვა ან პოსტმოდერნიზმისა და მკვედრებას საქართველოში პოსტმოდერნული სუბიექტივიზმით შეხვდენ. ამრიგად, მეოცეს Fine de siècle (საუკუნის დასასრული), ქართულ რომანისტიკაში, გამდევლობითა და ობიექტურობით ვკრ დაიკვერხის.

4. გმირი, დასავლურსა და ქართულ
თხზულში, ამჯერად, ჩემი კვლე-
ვის თემაა და ამიტომ ამ კითხვაზე ცოტა-
ვრცლად გიპასუხებთ. ამ თემის გამო-
ნორთოროვ ფრაიზე უკეთესი დამრიგებელი
არავინ მიღებობა.

ମିଳିବା କୁଳାଶିତ୍ରିଯିବାପାଇବା ଲୋକରୁକୁଠାଶିବା
ଅର୍ଥାତ୍:

1. მითოსური გმირები ანუ ღვთაებანი
 2. საგმირო ეპოსის გმირები ანუ ზეკაცები
 3. მალალმიმეტური გმირები – ძლიერი,
ტრაგიული პიროვნებანი
 4. დაბალმიმეტური გმირები – რეალისტუ-
რი, ჩვეულებრივი პერსონაჟები
 5. ირონიული გმირები – ვუწოდოთ მათ,
ორინებულობა ანგარიშით

စိုးပြောစွာဖြောက်လှ, သတ္တဝါဘဏ်၏
ရာ တံ့သံ ဗျာနဲ့, မိတ်ပျော်ရှု ဂီတ်ရှေ့ပါး ငါ့ပြ-
နာ တာနာမျှလှုပြနဲ့ (ပုံမှန် ၁၆၈၁ခု ၆၅၉၂ပါ)
အောက်တွေလ ရုံမှန်နဲ့ အံရှိ အရာ အျော်။ အာဖြ ဆာ-
မိတ် ဤပြနဲ့ ပုံမှန်ပါ။ အောက်တွေလ ရုံမှန်နဲ့ အံရှိ အရာ အျော်။ အာဖြ ဆာ-
မိတ် ဤပြနဲ့ ပုံမှန်ပါ။

ნორთოპ ფრაი განასხვებებს მაღლა-
მიმეტურსა და დაბალმიმეტურ გმირებს,
მაგრამ იმასაც ამბობს, რომ ზღვარი მათ
შორის არა ძალზე მკვეთრად გამმიჯნავი
და შესაძლოა, საერთო ნიშნების დაქებანა.
ამ კონტექსტში, ოთარ ჩხეიძის გმირები
დაბალმიმეტურნიც არიან და მაღლა-
მეტურნიც. მაგალითად, ლეკო თათაშე-
ლი დაბალმიმეტური გმირია („ბორიაყი“),
ხოლო გოლორი იჭრიელი („ცხრანწყარო“) –
მათვალმიმდომი ამრით ვაჩილ ძარჩებად.

“განზომილების” გმირი დაბალმიმეტური, „ზებულონისა“ – მაღალმიმეტური. გურამ გეგშიძის „ნათლისერობის“, ნაირა გელაშვილის, ლაპა თაბუკაშვილისა და ირაკლი სამხონაძის გმირები დაბალმიმეტურნი არიან (მათ პოლო რომანიბს არძოო სათაურობის

გმირობისაკენ მისწრაფება, მაგალითად, შეიძლება დავასახელო ზურაბ ლავრელშვილის, არჩილ ქიქოძისა და ბექა ქურხულის გმირები. ბოლო ათწლეულის მნერალთა თხზულებებში ძნელია გმირის დაძებნა....

არათხზულის ავტორთა (ცეკვუჯა თავტერიძე, როსტომ ჩხეიძე) გმირები ძირითადად ტრაგიკული პიროვნებანი არიან ანუ მაღალ-მიმეტური გმირები, რეალურ ცხოვრებაშიც და მწერლის წარმოსახვაშიც.

କାମଣ୍ଡାରେ ଶାହସୁଖାମହାରା ତାଙ୍କିଲୁ ମୋ-
ପରମାନନ୍ଦାରେ କରିବାରେ କାଣ୍ଡା?
ଏ ମୁଦ୍ରା କରିବାରେ ୨୦-୧୦ଟାକିଲୁ ଧାରାନ୍-
ଗିଲେ ତୋରେଶ୍‌ଚାରି ଘାସକାହାମ ଓ ଏବଂ ବେ-
ଳ୍ପାକିଲୁ ତାଙ୍କିଲୁରେ ପାଇଁଥାରାମ
କାମଣ୍ଡାରେ ଶାହସୁଖାମହାରାକାର?

9. პოსტონლერისისფულება და დოკუმენტაციებისფულება თანამდებობაში უკანა პლანზე ხომ არ გადასცის მხატვრული გამონაგონი?
10. რამდენად მოქმედებს პაზრის კანონის დოკუმენტი რომანის ხარისხზე?
11. როგორი ქართული და სახალვარება-თული რომანები წაიკითხათ პოლიციართი ლეის განეავლობაში?
12. დაასახელოთ თანამდროვი ქართველი რომანისტების სახელები.

8. რა თქმა უნდა, ვხედავ. თუ ენა ცო-
ცლობს და რომანიც ცოცხლობს
კავშირი არ გაწყდება, ტრადიცია შენარ-
ჩენდება.

9. არა, ისინი ერთმანეთთან არ პაქტორბენ, პირიქით, აცსებენ ერთ-მანეთს. რომანი იწერება, როგორც fiction ან nonfiction (თხზული ან არათხზული) და ორივე საჭიროებს მწერლურ ნიჭასა და წარმოსახვას. დიდი რომანისტები იღითგანვე, იმ დროიდან, როცა რომანი ყალბიდებოდა როგორც ჟანრი, თხზულ რომანებში ოსტა-ტურად იყენებდნენ არათხზულს, სერვანტე-სი, ფილიდინგი, დიკენსი, კონრადი, ფოლკ-ნერი, თომას მანი, მიხეილ ჯავახიშვილი, კონსტანტინე გამსახურდია, ოთარ ჩხეიძე... პიტერ აკროიდის არათხზულ რომანებში უშვადაა წარმოსახვის მიმოქცევა, ასევეა როსტომ ჩხეიძესთან... ასე რომ, პოსტმოდენისტულმა მწერლობამ თუმცა კი წააქება არათხზულის შეტანა თხზულში, მაგრამ არ შეუზღუდავს მწერლის წარმოსახვა და თხზვისადმი მისწრაფება; პრობლემა სხვაგანაა, დიდი რომანები (თხზული) აღარ იწერება ან ძალზე ცოტა იწერება, დასავლეთშიც და ჩვენთანაც... მიზეზი კი ისა მგონია, რომ პოსტმოდერნისტულმა და, ახლა უკვე, პოსტკუმანისტულმა გლობალიზმა ყველგან და ყველაფერში ტოტალური გათანაბრების ტენდენციები მოიტანა, თუმცა ეს დიდი თემაა და აღარ გავაგრძელებ.

10. ბაზარი ყველა ფერზე მოქმედებს და რომანზეც, რასაკი ირველია. ბაზარმა მოიტანა ინკლუზიურობისა და ტრანსგრესიულობის ხელოვნური ფსევ-დოგაბატონება ქართულ თხზულში. სქეს-ობრივ ურთიერთობებზე, უმცირესობებსა (ინკლუზიურობა) და ანტისაზოგადოებრივ თემებზე (ტრანსგრესიულობა) წერა საქამაოდ მძლავრი მოდაა თანამედროვე ქართულ პროზაში, თუმცა, როგორც დასავლეთში, აქაც, რაიმე გამორჩეული არაფერი წამო-კითხავს. მწერალმა სიმართლე უნდა თქვას ანუ მართლად უნდა შეთხას; თემა მისი ასარჩევია, მაგრამ ხელოვნურობა და ნაძა-ლადევობა, იმისათვის, რომ სახელი გაითქვა და წიგნი გაყიდო, მწერლობა არაა.

11. ამ შეკითხვაზე ვასიკო კეშე-
რაძე გეტყოდათ, დღლეს ვერ მო-
ვასწრებ ჩამოთვლასო. მეც ასე ვარ, მეტი
რა საჭმე მაქვს, ვზივარ და ვკითხულობ...

12. ვერ დავისახელებ. ვცადე, მა-
გრამ არ გამომიყოდა.
სამი ძალზე ცოტაა, გაცილებით მეტი

კარგი მწერალი გვყავს.
მაგრამ შეშინდაო, რომ არ იფიქროთ,
ვიტყვა: თუ თანამედროვე მწერლებში ბოლო
ოცდაათ წელს გვიულისხმებთ, მაშინ შემო-
ძლია გამოვყო, ზემოთ ჩამოთვლილთაგან,
ოთარ ჩხეიძე, რეზო ჭეშვილი, ჯემალ ქარ-
ჩხაძე. მე ასე მგონია, სხვამ სხვისა იცის,
ეგებ სხვა გამოდგეს მართალი; აქ შეიძლება
დავა გემოვნებაზე.

მევჭვება, რომ უახლოეს ხანში დიდი
რომანები დაიწერის, თხზულს ვგულისხ-
მობ, მაგრამ საჭირო კია, სხვაგვარად ვერ
შევეწინააღმდეგებით დამდეგ პოსტუმანურ
ეპოქას.

საქათა დემოკრატია გრძელავი

ნონა ეპიკურეული

„სახელი ხომ სულ ერთია!..
ის არც ხელია, არც ფეხია, არცა
მელავია და არცა სახე, არცა სხვა
რაიმე ნანილია ადამიანი“ (შექსპი-
რი). მაგრამ ალბათ შავტედ ვარ-
სკვლავზე შობილმა მიჯნურებმა
გულის სიღრმეში კარგად უწყიან,
რომ სწორედ მათი სახელია (მათ
შემთხვევაში გვარი, რადგან სიტყ-
ვა „ნამე“ ინგლისურში სახელის
კონტაციაც შეიძლება იყოს და
გვარისაც) მათი ბეჭდისწერა.

ტერმინი, „ნომინატური დე-
ტერმინიზმი“ სულ რამდენიმე
ათწლეულს ითვლის და მოიაზ-
რებს, რომ სახელი განსაზღვრავს
ადამიანის ძეგლს და იმას, თუ რა
გზას აირჩივს იგი ცხოვრებაში.
თუ უფრო მორს წავალთ, ძვე-
ლი ეგვიპტელები მიჩნევდნენ,
რომ სახელი ადამიანის სულის
განუყოფელი ნაწილი იყო. ლი-
ტერატურაში კი სახელი უფრო
მუზია, ვითრი უწრაოლოდ ბედის-

ხასიათის მრავალგანი ანარეგლი-
აბ ხასიათს მკათხველის თვალ-
წინ თავსატებივით აწყობს. ეს ერ-
თი მარგარიტა და მისი ნაბალი
წვრილმანებით მიმობნეული ამ-
ბების მანდალა. დამოუკიდებელი
მოთხოვნების ლიტერატურული
სმაც კი სხვადასხვა პერსონაჟების
ერთიანად აღქმის საშუალებას
იძლევა. და ეს სიმართლეა განს-
ხვავებული სქესის მოთხოვნელის
შემთხვევაშიც კი.

სული, კარავანი და მეტი გვიანი და დაწერილი სახელიდან გამოიდის ის მასალა, რომლითაც იგება პერსონაჟი, ან პირიქით, ავტორის გონიერაში შექმნილი პერსონაჟი სახელით გადმოიღის ფურცლებზე.

ლიტერატურული ტექსტების-თვეის კარგად ნაცადი პრაქტიკაა, როცა ერთი და იმავე სახელის ან გვარის ადამიანები ერთსა და იმავე ბერძნი იზიარებენ. გაბრიელ გარსა მარკესის ცნობლივ გვარის პოლიტიკური მიზანების ასაკი

სნორედ ამიტომ, მარგარიტას (მარგარიტების) ხასიათის გასა-გებად აღმართ ყველაზე უკეთ ამ შემთხვევაში მისი ფიქრობალი-

გაუცხოვერისა და იცტეტისკებ
ლტოლვისასთვის არის განწირული,
როგორც ამ გვარის ბედისწერის
განუყოფელი ნაწილი. უფრო მე-
ტიც, ბუენდიების გვარში დაბა-
დებული აურელიანობი და ხოსე
არკადიოგები ამ სახელებთან ერ-
თად მსგავს თვისებებსაც იღებენ
მექვიდრეობით. ასე მაგალითად,
აურელიანობი გულჩათხრობი-
ლები, მაგრამ ნათელი გონების
მქონენი არიან, ხოსე არ კადიოები
კი - იმპერატორი და რისკანე-
ბი. ისინი ხშირად წინამორბედთა
შეცდომებსაც იმეორებენ და მათ
ბედსაც იზიარებენ. და ბოლოს,
თუ თავად მისტერ უოლტერ
შენდის და მის ფილოსოფიურ
წიაღსულებს დავეყრდნობით, გაგ-
ვასხენდება, რომ „კარგ ან ცუდ
სახელებს, როგორც იგი იტყოდა
ხოლმე, ახასიათებთ განსაკუთრე-
ბული, ჯადოსნური ზეგავლენის
უხარი, რასაც ისინი აუცილებლად
ახდენენ ჩვენს ხასიათსა და ყო-
ფაქტევაზე.“

სახელი „სულ ერთი“ სულაც არ არის. სახელი ადამიანის ბედისნერაა და ეს განსაკუთრებით სიმართლედ უნდა ჩაითვალოს ლიტერატურის შემთხვევაში. ანა კორძა-სამადა-შვილის მოთხრობების კრებული „მე, მარგარიტა“ სწოროდ ასაკი კავშრისა ამზად ლება, იმპულსური და სახიფათო ცეკვა, სწრაფად ცვალებადი ხასიათი, ქრისიული სიცარიელი-სა და მიზნების შეგრძენება, ქრისიულ შიში, რომ მიატოვებენ, რაც განსაზღვრავს კიდევ მათ ურთიერთობებს.

სომიურე უკავითი ს აბავი, ან უფრო ზუსტა კავითის აბავი, ან უფრო ზუსტა კავითი, ამბების ნაერთია. კერძოულში შემავალი პირველი მოთხოვნის ქალები ერთი და იმავე სახელსა და გვარის (თუმცა ერთი, რომ გვარი მოთხოვნაში არ არის ნახსენები), არ ცი მათი ნათე-საური კავშირის ნიშანია, ან იქნება არის კიდევ და ამაზე ჩეცნ არაფერი ვიცით) მატარებლები არიან: მარგალიტა, მარგარიტა, მარგო, რიტა... ეს ამ უცნაური ოჯახის თვითმყოფადი და ცოტა, შეიძლება ითქვას, ახირებული ხასიათის ქალები არიან. მათ ცხოვრებაში მაგრამ, ამ ხასიათების ფის-ქლოვიური აშლილობა ცველაზე მნიშვნელოვანი და საინტერესო იმის გასაგებადაა, თუ როგორ აისხება ის ფორმაზე. ფორმისა და შინაარსის თავსებადობა ტექსტის მთლიანობისა და რეალობის ილუზიას ქმნის. ზემოაღნიშნული აშლილობების ბევრი სიმპტომი შეიძლება თავად ფორმასაც მიუვასადაგოთ. პერსონაჟებთან მძაფრი, მაგრამ არასტატილური მიღებომა (ისინი ხმირად იცვლებიან და თითოეული მათგანის ხანმოკლე გაელვებები ქმნის ამ

პერსონაჟთა სიმრაცვლეს), მუდმივი
ცვლილება ნარატივის კილოსა და
ტრინალობაში, ემოციური არამდ-
გრადობა და ცივი, სარკასტული
თხრობა, როგორც თავად პერ-
სონაჟები.

თხრობა ძირითადად პირველ
პირში მიმღილარეობს და მთხოვთ-
ბელებიც, „უმეტესნოლად, ქალები
არიან. თუმცა ეს არ არის ტრადი-
ციულად მიღებული, სტერეოტი-
პული ქალის ხმი. მათ შემოცლი-
ლი აქვთ ქალური მორქძალებასა
და ჰაეროვანია არსების ვუალი.
ცივი, სარკასტული, თვითირო-
ნიული და ხშირად დაუხდობელ-
იც კი, მათ უნევთ მასკულინური
(ყოველ შემთხვევაში, ასეთად
მიჩნეული), ვითომ ცივი, გრძელ-
ბებისგან დისტანცირებული და
დაუდევარი მსჯელობა სექსზე,
ურთიერთობებზე. ნარატივში
ხშირად გვხვდება „ლამაზი კა-
ცი“ „ლამაზი ქალის“ საპირნო-
ნედ რაც შეიძლება ხასათების
ფემინურობის დეკონსტრუქციის
მკლელობად ჩაითვალოს.

ანა კორძანა-სასამადაშევილის ამ კრებულის პერსონაჟი ქალები თავიანთ მიკრო-კოსმოსში ცხოვრობენ. მათ არ აღლულებთ ზოგადსაკაცობრივ და ფილოსოფიური საკითხები. მოელმა რევოლუციამ და ომებმაც კა ისე შეიძლება ჩაუაროს, რომ მათზე არავითარი გავლენა არ მოახდინონ. მათი ძრითადი თემატიკა არყულ-დარეული ურთიერთობებია, საყბარიც მხოლოდ ამ საკითხების გარშემოტრიალებს. ამიტომ თხრობისუფასო ძრითადად მნიშვნელობა არ აქვს დროსა და ადგილს. ავტორი მხოლოდ მინიშნებებით შემოიყარგლება (იმვიათ გამონაკლისისების გარდა). ტოპონიმიკა უმტესად იმ მიკრო-კოსმოსამდევა დაყვანილი, რასაც თავად პერსონაჟები აღიქვამენ: მდინარე, ტბა, ადგილი, სადაც მუდმივად წვიმს, სახლი, სადაც გიფები ცხოვრობენ და ა.შ. თუმცა ტოპონიმიკის არარსებობა შეიძლება ერთგვარად პერსონაჟების ხასიათის გარშელებად აღვიტვათ, რადგან ეგზისტენციალური კრიზისი და რეალობის აღქმის სინელე არა-ერთი პერსონაჟის პრობლემაა. რაც შეეხება დროით პერიოდს, უნდა ვიგარაუდოთ, რომ 90-ანი წლები მოქმედებათა ძრითადი სახჩოა (თუმცა არა ერთადერთი. მაგალითად, პირველი მოთხრობა მოვალ XX საუკუნეშია აჭმოთა).

స్తంభ లల్ వాయ్పుబోద్ధమా గాబండిల్లి. మార్తాల్ని, ఇస్ శెర్పింఫ మెంట్రోడ జర్ఱోగాం అర్ని నొస్సెంబ్పి, మాగ్రామ డేవర్నిం మినిషెంబ్పేశి. ఇస్ ప్యా శెర్పింఫ, రంచూ „సిప్రివిసు డా సిండ్యూబ్‌క్రిసిసాగాన ప్యాల్చా గాండావిర్మింట“, - అమ్మంపి మిచ్చర్మంబేల్చి డా లస్యెటి అర్స్యెర్టి. ఆచ్చింపుబేల్చిని, అంగ్స్టింట, రంచి త్రైస్టిథి మినిషెంబ్లోగా-ని క్రించ్చికొని నొమ్మెర్జీ - ప్రివ్యా డా ఆప్రాట్స్చెల్చి థామిర్కిస మిమాస్-స్సాంగ్లంబేల్చి, ఇమ డాస్క్రింపుబేల్చి థామిర్కిసా రూప గాస్చుల్ సాయ్యునిస బొల్లిం అట్టంల్చుటం మింపించా. డా లస్యెటి లింట్రేరాట్స్చుర్చుల్ బసింటా/ బసింటిప్పి అంపాత ప్యాల్చాథ్చీ ప్యాక్ట అసాక్స్సెస్ 90-ఇంజెంసి క్లిమాటిసా డా చింగాడ ఇస్టిగ్యూరిసా.

თუმცა, მარგარიტები ყველგან
და ყველა ძროში არიან, ცხოვრო-
ბენ და იბრძვიან საკუთარ პრობ-
ლემებთან; გადმოდან ფურც-
ლებიდან და (კოცხლდებან, რომ
დანარჩენებმა — არა-მარგარიტებ-
მა გაკიცხონ, ცხვირი აიბზუონ
და შემდეგ თავიანთი ცხოვრება
უფრო გულდამშვიდებულებმა გა-
ატარონ საკუთარ დემონებთან
ბრძოლაში.

**„კულტურული მეცნიერებები“
- საქართველოს
გრანტეულებები, უფრო
ძალაშესაბამისობის
და გეზიად
აღმოჩენილებები**

წიგნის კითხვისას აღმოჩენთ, რომ ყველა მონაკვეთი საოცრად კინგმაზოგრაფიულია. ყველა წინადაღება წარმოდგენადია. ერთ-ერთი გმირი მემონტაჟუს ასისტენტად იწყებს მუშაობას, მონტაჟური ხედვა ამ წიგნის დამახასიათებელია და სწორებ განსხვავებული მონაკვეთებით გმირები ერთმანეთს უქმინიან საერთო სურათს, სადაც ჩუმად, კუდიანურად ცხოვერებას იწყებენ.

ყველაზე დასამახსოვრებელი ემოცია, რაც წიგნის კითხვისას მქონდა, მთავარი გმირის დამოკიდებულება იყო იმ ადამიანების მიმართ, რომელიც ცხოვრობენ ჩვენ გარშემო, მაგრამ ნაკლებად იწვევენ ჩვენს ინტერესს. წიგნში ვკითხულობთ – „არასოდეს დავითორესებულვარ მისი ტრაგედიათ... ჩემთვის სასიცოცხლო ძალის მომცემი მისი ინტერესდაკარგული არსებობა იყო.“

ଯେଉଁଲୋକ ଦ୍ୱା ସାହୁରୀଙ୍କୁ ଶବ୍ଦାବ୍ୟାକ୍ରମ ଦେଖିଲୁଛନ୍ତି ଏହାରେ ଆଜି-
ମିଳିବାରୀ, ରୋମଲୀସିଟ୍ସିଲ୍ସାପ୍ ନିଗନ୍ଧେବ ମେନିଶ୍ଵର୍ଣ୍ଣଲୋ-
ଗୋନୀବା. ନିଗନ୍ଧେବଙ୍କ ମିଳି ଫାମ୍ରାକୁଇଏବ୍ୟୁଲେବ୍‌ଡିଟ
ବ୍ୟେଦ୍‌ଫେବ୍‌ରି, ରନ୍ଧ ଆବ୍ରିମରିସିଟ୍ସିଲ୍ସାପ୍ ଲିଂଗ୍-
ରାତିରୁରାବ ମିଳି ଚ୍ରେବର୍ଗ୍‌ରାଥୀ ପ୍ରେଲାଂଥ୍ରେ ଦିନି
ଅଭିନନ୍ଦ ଉପାଗ୍ରୀବା. ନିଗନ୍ଧେବ କ୍ରିଟିକ୍‌ବ୍ୟୋବାବ୍ୟାକ୍ରମ-
ନିମ୍ନ ମେନିଶ୍ଵର୍ଣ୍ଣଲୀ ଏବ୍ୟୁଲ୍‌ଗ୍ରେସ୍ ଆଫ୍ରିମରି ଦ୍ୱା ରୀମଟାରୀଜ୍
ପ୍ରେଲାଂଥ୍ରେ ଅଥ ଆବ୍ରିମରିର ବ୍ୟୋବାବ୍ୟାକ୍ରମ ନିମ୍ନଦିନକ୍ରମିତାବା.
ଶେଲିନ୍ବ ଏହି ସିଦ୍ଧୁଲ୍‌ଗ୍ରେନ୍‌ଲୀସ ମେନିଶ୍ଵର୍ଣ୍ଣଲୀରେ ଅନାତିର-
ମିଉରାର ଦାଶ୍‌ଲୀସ କ୍ରିଟିକ୍‌ବ୍ୟୋବାବ୍ୟାକ୍ରମିତା, ଶାବୀ ଆଲ୍ଲା-
ଭେଲ୍‌ଲୀର ଦ୍ୱା ଆଲ୍ଲାଭେଲ୍‌ଲୀର ପ୍ରେଲାଂଥ୍ରେ ପ୍ରେଲାଂଥ୍ରେ ଏବ୍ୟୁଲ୍‌ଗ୍ରେସ୍
ଆଲ୍ଲାଭେଲ୍‌ଲୀର ନିଗନ୍ଧେବ ପ୍ରେଲାଂଥ୍ରେ ନିମ୍ନଦିନକ୍ରମିତାବା,
ଶେଲିନ୍ବିତ, ରୋମଲୀପିତ ପ୍ରେଲାଂଥ୍ରେ ଅଭିନନ୍ଦିବାବ୍ୟାକ୍ରମ ପ୍ରମାଣିତ
ପରାମର୍ଶମାତ୍ର ଦିନି ମେନିଶ୍ଵର୍ଣ୍ଣଲୀର ଦ୍ୱା ନିଗନ୍ଧେବ ଏବ୍ୟୁଲ୍‌ଗ୍ରେସ୍
ଦ୍ୱା ଏବ୍ୟୁଲ୍‌ଗ୍ରେସ୍ ପରାମର୍ଶମାତ୍ର ଦ୍ୱା ନିଗନ୍ଧେବ ଏବ୍ୟୁଲ୍‌ଗ୍ରେସ୍ ଦ୍ୱା
ରୀମଟାରୀଜ୍ ପ୍ରେଲାଂଥ୍ରେ ଏବ୍ୟୁଲ୍‌ଗ୍ରେସ୍ ଏବ୍ୟୁଲ୍‌ଗ୍ରେସ୍ ଏବ୍ୟୁଲ୍‌ଗ୍ରେସ୍ ଏବ୍ୟୁଲ୍‌ଗ୍ରେସ୍

კულტურული არის ზღაპრის ელემენტი, მთ-
ოლოგიური ელემენტებიც და ყოფითობაც,
როგორც ცალკე ამბავი. პირებულად, როდეს-
აც ეს წიგნი წაეკითხე, ვთქვა, სკანდინავუ-
რი სულის წიგნია-მეტეი. არა იმიტომ, რომ
ერთ-ერთი მთავარი გმირი საქართველოში
შევდეთიდან, კერძოდ გოტებნორგიდან არის
ჩამოსული, არამედ იმიტომ, რომ სკანდინა-
ვიური კინოცა და ლიტერატურაც მგონია,
რომ ადამიანური სიბნების განათების წარ-
მატებული მცდელობაა.

მგონია, აეტორის ერთ-ერთი ძლიერი
მსარე იმ ეპითეტების გამოყენებაა, რო-
მელიც წიგნში მოთხოვობილ ყველა ამბავს
ხელშესახებს ხდის იმგვარად, რომ ვიცით
ამბის სურნელი, გმირ და გემოსგან დატო-

ବ୍ୟାପୁରୀ ଶେରଗର୍ଦନ୍ଦାପୁ.
କେମତ୍ରୀରୀ, କିରାଳାଫ ଅମ ନିଗନ୍ଧି ପ୍ରେଲାଠ୍ରୀ
ମେତ୍ରାଫ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ରିନାନ୍ଦିରୀ ଆରସ୍ତେବୋରା ମିଯ୍ବାରୀ,
ରମମଲ୍ଲେବୀତ୍ ମୋଵଲ୍ଲେନ୍ଦିରୀ ମିମାରତ ପ୍ରେଲାଠ୍ରୀ
ଗୁଲ୍ଲଗର୍ବିଲ୍ଲେବୀ ଆରିନ୍. ଆସ୍ତ୍ରୀ, ଏଇ କ୍ଷୁଦ୍ରିନାନ୍ଦିରୀ
ମିଯ୍ବାରୀ, ରମମଲ୍ଲେତାତ୍ ଆର ଶ୍ଵାର୍ଗ୍ରୀତ ଦା ଏତ୍ତା-
ଲ୍ଲୁରୁବ ପ୍ରୁପାରିତ ଅଧିନାନ୍ଦିରୀ ପ୍ରୋତ୍ସା. ଅମ କ୍ଷୁ-
ଫଳନାନ୍ଦିରୀ ମେଥିବଲ୍ଲେବୀତ ମିଯ୍ବାରୀ, ରମମଲ୍ଲେବୀତା
ମତାଗାର କ୍ଷେତ୍ରିକଣାଶ୍ର ତାଗିରୀ ଅଜାନ୍ତୁରି ତ୍ରିରା-
ଗ୍ରେଫିଲୀ ନାକୁଠିଥିବା ଦା ସର୍ବଲ୍ଲପର୍ମା ଏନ୍ଦାଗ୍ରେହୀ.
ଏହେ ନିର୍ମ୍ଭେଦ ମତାଗାର ଗମିରୀ ନେରିରୀ ମିମାରତ
ସିଯ୍ଵାର୍ଗୁଣୀ, ରମମଲ୍ଲେତ୍ ପ୍ରେଲାଠ୍ରୀ ନାକୁଠିଥୁଲ
ନିଗନ୍ଦ ଏଲ୍ଲାତ୍ରିନାତ୍ରିଉଲ ଜୀବନଲ୍ଲ ଶ୍ଵେରିଦା.

ერთ-ერთი ყველაზე ტრაგიკული პერსონაჟი – მამა, რომელმაც ჩემთვის კიდევ ერთი კუდიანის დამახასიათებელი შტრიჩი დამანახა. დღევანდელი კუდანგბი ჯადოქრობას საკუთარი თავის უეცარი გაცემით სჩადაინ. მეტიც, ის ადამიანიც კუდანი იყო, მთხორ-ბელი ავტობუსში რომ გადაანწდა, უეცრად რომ გარდაიცვალა და მისი ერთ-ერთი კუდიანობა მძლოლის ფრაზამ გასცა – „თვით-მკულელი არ უნახავთ ამ შობელასლლებსო.“

სირა შალაშვილი

ახალი ლექსები

შუმერიზი

1.

„ჩემს სიზმარს,
დილით,
დედაჩემს მიუუტან...
სიზმარული მდუმარებიდან ამოფარფატდება
დედაჩემი,
ულონოდ ფაფუკი ხელებით
გადახსნის
სიმწანეგადავლილი სპილენძის ფირფიტებით
შეჭედილ სკივრს
და მგრძნობელობაშესუსტებული თითებით სასწაულივით
ამომზეუტებს
ოქროსფერი სანთლის ნატებს,
ძლიერ მოუძებნის თაგს
ბამბის ნართის მთვარისფერ გორგალს,
ხელშეშეულებით
დამატოლებს
თხემით ტერფამდე
და იდუმალი ლოცვის ჩურჩულით
ჩამოატანერწეტებს
სურწლოვანს
და მოერძალებით, ფეხშიშველა წააპრანებს
ახლო საყდარში
და შორეულზე შორეული წილიდან
ნაღვიანად მომზირალ ხატებს
გულმურვალედ შევედრება,
გადაურჩინონ
ერთადერთი შეიღლი
(თან, სულ იფიქრებს, რომ
ყველა შეიღლი ერთადერთი)...
და ქანდაკივთ იდგება მათ წინ,
ვიდრე სანთლის
საბოლოო, ჩურჩულა ბგერა,
ჩემი სულის მაგივრად არ შეუერთდება
საყდრის გუმბათქვეშ
პირობითად მოქცეული ზეცის
ლურჯ წილს
და - მე,
მთელ დღეს და
შეიძლება მთელ კვირასაც,
გამუდმებით ვიფიქრებ
სანთლზე,
ჩემი არსებობაც რომ არ იცოდა
აქამდე,
არც ვუნახივარ
არასდროს,
არსად - და -
მაინც,
მაინც...
სულ არ უკითხავს,
ლირდა თუ არა ჩემი ყოფნა,
მისი წმინდა სიცოცხლის ფასად...

„ჩემს სიზმარს,
დილით,
დედაჩემს წავუდებ...“

2.

სიზმრის კენეროზე,
რა გაძინებს,
ენლილ!
მინდორზე, საუფლო ირმებია...

ტერილი ზეგობაზე

დოდო ნივნივაძეს

რახანია, შენს მისამართს ვეძებ, სად არ ვიარე და ვის არ ვეითხე...
ვერავინ მითხრა, სუფრასთან ისხდნენ, პურს ედგა დვინო – სასმელი სითხე!

გამიუცხოვდა საწუთისოფლო, ჩემი ქალაქი, და ჩემი ქუჩა...

რა ვუთხრა ყოფას, ბებერ ნატურფალს, კანქეშ რომ ლურჯი ვენები უჩანს...

უარაფრობის მორვემის ისე ჩამიხევია და ჩამინკვარამა,

შემომავლითა მეგობროეთი და ჩემში, მგონი, მეც აღარა ვარ...

მოწყენით ვუმზერ ამდვერულ აწმყოს, საეჭვო წრიალს ვერაფრით ვუქებ,

რა ვუყო ამხელა მარტობას, ვერც გავყიდო და ვერც გავჩიუქებ...

ვზი წუთისოფლის ბენელ დერეფანში, სულ ახლო როკავს ფავნი და ნიმფა.

შენ მანიც გასსოვს, რომ ძვირი ფასი, დღეს უფრო შეტად, ან ნიშანას ძირფას!

წერილს, უნერელს, გიგზავინი ფიქრით და უქმნობის უკუნეთს ვითვლი,

ფოთლები მდუმარ ცას ჩამოიხსნის უმიამართი კითხვით და კითხვით

და ღევებისა და ღამების მაცდურ ბელეთში მოხეტიალე

ხელ-ფეხსუფლით, არარაობის წრეში ვტრიალებ...

ცვივა და ცვივა მარგლოტებით პატივმოყვარე ბრიყების წილ,

ამ აბლაბუდა უმაის გაგებას, როგორც ჩანს, ცოტამ არ მიაღწია.

სულ გამოწინეუნს ხორცი სიცოცხლეს, მზერაგამჭოლთა ეკალ-ბარდებმა,

რომ ფიქრობ, მგონი, აპა, გათენდა - წამსდანამს შუა, უკვე ღამდება.

რაღას დამყვება, როგორც დამდევდა, თვალი ართვალი და გული მქისე,

რა სამოსითაც მოვედი ქვეყნად იგივ სამოსი მაცვია ისევ.

ხშირად გიგონებ და შენხე ვერგვარ, „ბოლო უამა“ - ბრიალებს ფარდა,

ასე თუ ისე, როგორლაც ვუძლებ, შენთან ვინაა, ნეტავ, ცის გარდა,

თითქოს, სრულიად სხვადასხვანი ვართ, აქამდეც, სულ სხვა გზებით ვიარეთ

და - მაინც, მაინც, საერთმანეთო, რაღაც ისეთი გვაერთიანებს, -

რომ,

ჩემო წატვრისფერი დობილო,

ჩემი თავივით ვერმეცნობილ,

ბავშვისთვალება ცის გრძელეულ ჩიტებს, იქნებ, შენთვისაც ვაგალობინო

და ცას და მიწას - ჩვენს ნამდვილ მშობლებს, ერთხელაც ვკითხო - ვინ ვართ და რა ვართ!

ამქვეყნად ყველა მფარველს რომ ეძებს, ჩვენ, წუთისოფლის ობლებს რად ვგავართ...

რად ხდება - ჩემში გამონაზამთრი, მადლის აჩრდილს რომ გულზე ფეხს ადგამს,

ჩემს თავს ვეყუდინ უფლის უფლებით და ისიც, მუდამ გამირბის სადღაც.

ჩემს ნათებამ სიტყვებს, ხანდახან ისე გაოცებული ვადევნებ მზერას,

რასაც აქამდე საუკოდე ვთვლიდა, თითების ყოველი უსიტყვობ მჯერა...

და ვადრე პური, იყსოს ხორციდ და ვიდრე ღვინოდ, იყსოს სისხლი,

არ შეგვეცლება, - მგონია, ჩვენს თავს, წუთისოფლისგან ვერ გამოვისხით...

წერილს ვწყვეტ, კართან ხმაურობს ვიღაც, დუმილში ბგერა შუქად იჭრება...

ეტლით მობრძანდა ღამის თავადი და სასეირნოდ მეპატიუება...

შეიძლება, ამიტომაც ვერ ამჩნევდნენ

სახილველეთში...

არადა, მგონი,

არც თვითონ არ ენალვლებოდათ

საუკარი უჩინარობა...

დაფარფატებდნენ ცის ჩიტებად,

ანდა პეპლებად,

ნაირფერი შესამოსელით

და წამ-წუთებზე ფიქრიანად

ჩამომსხდარინი,

თუ არ სტკოდათ,

გალობდნენ კიდეც -

ვის ესმოდა მათი გალობა?

სხვისი არ ვიცი, მაგრამ

თიბათვის ღამებზე შეყვარებულ

ციცინათელებს,

მათი ბგერიბი,

სურვილად რომ აპრიალებდათ

და ქორწინების ნეტარებით

ბედნიერობდნენ,

მშვენივრად მახსოვეს...

თუმცა, ჩემთან,

მაინცდამაინც დიდი დროით

არ ჩერდებოდნენ,

გადამფრენი ფრინველებივით,

სულ მოდიოდნენ და მიდიოდნენ,

კიდევ და კიდევ...

და, მეც, თანდათან,

ლექსების ბებერ ხეს დავემვანე,

ლექსების ფოთლებს,

აქა-იქა რომ ისხამს ჯერაც

და ის ფოთლები,

მერე და მერე,

წიგნის მუყაოს კიდობანში

იდებენ ბინას

და მე ისე

მარტო ვრჩები

წუთისოფლის ტრიალ მინდორზე,

სულ - მარტოდმარტო,

სულის ამარა

და - მაინც, ისევ

იმ ხასხასა ფოთლებზე ვფიქრობ,

ხვალ და ზეგ რომ

უნდა მოვისხა...

პოეტიაო -

მითხრებს შენზე...

* * *

პოეტიაო, - მითხრებს, შენზე

და - გამახსენდა, რომ - ოდესლაც

მეც ვწერდი ლექსებს...

ისეთ ქარინებს და სიფრიფანებს,

სიზმრის ძაფით ნაქსოვები გეგონებოდა...

თინათინ ჭუშია

მინიმები**რიტონ მინიმები**

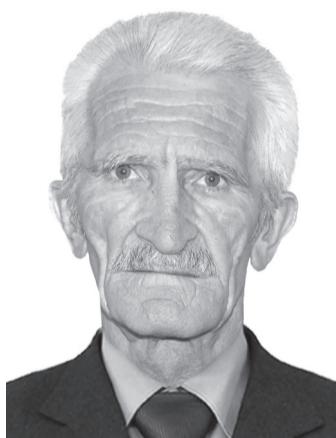
გამომეკიდა ცისკარი,
– ვის დაუტოვე სიზმარი?
მე ისეც გავსტული ვარ,
ვის მივაჩეჩო, მითხარი.

*

დავწერე ლექსი,
გული ჩავტოვე,
გამომეკიდა...
– ვერ მიგატოვებ.

*

გამომიტყუა ნაშუადლევმა,
ნელა შერებოდა ქალაქი,
სახლში დაბრუნდესო,
მითხრა საღამომ,
ღამემ მომწერაო ბარათი.

გიორგი თელეთი

დედაო ღვთისაო, წმიდაო მარიამ,
გავედრებ მამულს, დაჩორენილს,
გაყიდულს ღალატით მამონთა მიმდევრთა,
ავსულის, ავზისა, გარყვნილთა გადავსილს.

დედაო ღვთისაო, წმიდაო მარიამ,
ენა შეღანძული ისევ გაგვიპრენენ,
მამულს სატიალო მუმლი მოგვიშორე,
რწმენა შერყეული ფეხზე დაგვიყენე.

დედაო ღვთისაო, წმიდაო მარიამ,
ღალატი, შური და სიბილნე გვაშორე,
დედაო ღვთისაო, წმიდაო მარიამ!
გთხოვ, ქართველის ისევ შეაყვარე!

რაზის განიძ

ვერ ვიძინებ, მიკაკუნებს
შუალამე, როგორც მორზე,
რა ვიღონო?
ერთი კუდაბზიკა ლექსი
შეჯდა ჯორზე.

რაზის ცერიზება

მთვარე მიყურებს ციდან,
ჩემს სევდას იჭერს სხივად
და ერთნაირად გეხედავს
მე, შენ, ლამეს და წვიმას...
თბილისში ყველას სძინავს,
თბილისში ყველას სძინავს!

ჯრი

ნეტავ, ასე რატომ იტანჯები,
თავ-ქეას რას ახლი და წვალობ,
შენს თავს მიხედე და შეიბრალე,
გულს რად იხეთქავ, ქარო!

*

ო, ეს თოვლი, უფალო,
ნამეტანი ბევრია,
მეცოდება მირკანი,
ხომ ხედავ, რომ წყევლიან!

როის განიძ

ამინდი იყო წყნარი და მშვიდი,
ქროდა ნიავი მტკვრის,
სანაპიროზე მივქროდი ტაქსით,
სურნელი იდგა მზის...
ვიყავი მშეიდად გაკვირვებული,
რაღაცას ჩიოდა მძლოლი,
მივხვდი, არ ველოდი ლოდინს
და არ ვიყავი ცოლი.

წყნელი

დაიმსვრა ლამე,
ნახევარი დედამიწა

იყიდება, იყიდება, იყიდება
ბერმუხები, ჩანჩქერები, მთები, მდელო,
იყიდება, იყიდება, იყიდება
ნაოფლარი ბალ-ვენახი, კარ-მიდამო,
იყიდება, იყიდება, იყიდება
ქალი, კაციც, ეროვნებაც, ღმერთო ჩემო,
უცხო ტომზე იყიდება, იყიდება
ნასაშლელად ამ ქურაზე საქართველო.

გეგმის გმისები. ჯრითი გროვი!

ძმისაგან გაყიდულო, ძმისაგან გალახულო,
ძმისაგან გარიყულო ქართველო,
ძმისაგან სამუდამოდ სულს ჩაფურთხებულო,
ძმისაგან დაჩაგრულო ქართველო!

ნუთუ არ გეყოფა ძილი და ძილქუში,
ძმისაგან გათელილო ქართველო,
ნელში გატეხილო, გავერანებულო,
ჩემო დაჩოქილო ქართველო!

ადექ, გაიღვიძე, ძმისაგან დაჩეხილო,
ამერ-იმიერო ქართველო,
რწმენას გილახავენ და სულს გიბილნავენ,
ადექ, შეებრძოლე ქართველო!

ისევ ის ხორუმი, ისევ ის შავლეგო,
გთხოვ, დააგუგუნე ქართველო,
ეგ მელავი ხმალს იკარ, ჩემო სანატრელო,
მტერი ამიჩეხე, ქართველო!

უფალო ჩემო, ქუდზე კაცს უხმე, შეჰკარ ლაშქარი,
ერის მეობა უწინდელივით ისევ დაიცვან,
ისევ მოგვმადლე ალმაშენბლის უდრეკი სული,
მამულისათვის ჯაჭვის პერანგი ისევ ჩაიცვან.

დარჩა შიშველი...

მე რაც შემეძლო,
უკვე გიშველე,
შენ
ვერასოდეს
ველარ მიშველი.

ძოფუნობის ხადგაში

ქვეყნად არავინ იცის.
ოქროს ფოთოლთა ქროლვის
შემდგომი დისლოკაცია,
სანცარია, მაგრამ ყველანი
ასეთი მამაცები როგორ არიან...

რაზის განიძ

მარცხენა სანაპიროს შუქი გაეთიშა,
გარეთ კი ქარი თავს იწამებს,
ნეტავი, როცა განათდება,
რა უნდა დავარქვა მე იმ წამეპს?!
სანთლის ანთებამდე რითმა მიფატურებს,
ვხედავ, სანთებელა ისევ გამანამებს,
უნდა მოვასწრო და უნდა ჩავინერო,
თორემ, გამექცევა წამის მენამნამედს.

*

დიდი ხანია, არა ვარ ცოლი,
ალარ გიუთოვებ შარვალს,
ახლა ვიპოვე შენი მაისური,
ჯერ ვერ წამოგილებ, რა ვქანა?!

*

ფიქრი იყრება –
სეტყვის ღრუბელი,
ავკრეფ ღამისთვის,
საანამ დადგება...
ბალიშში ვტენი
უმსგავსო დარდებს,
ვაწყობ სიზმრების
გასატანებლად.

უფალ უფლებათაო, ისმინე ესე ჩემი ვედრება,
დაკნინებული სული ერისა, გთხოვ, რომ გაკურნო,
და საქართველო, მსოფლიოს გული – მიძინებული,
გამოაპრენენ, დიდებისათვის გთხოვ, რომ აკურთხო.

შენ ჩემო ერო, რამ დაგამონა?
რად დაგიბრმავდა გონება, თვალი?
ვისი რა გმართებს ყოველთვის, ნეტავ?
მითხარ, მითხარი, ვისი გაქვს ვალი?

რატომ ვერ იცან, ვინ მოყვარეა,
რატომ ვერ მიხედო, ვინა გყავს მტერი,
შენ, ჩემო ერთავ, გადამთიელის
რად გახდი მისი ფეხისა მტვერი?

განა ევროპა გვიშველის რამეს?
ის სულ მთლად გაგრყვნის და დაგამცირებს,
დასავლეთი და ამერიკაც კი.
ფეხთით გაგთელავს, გაგაცამტვერებს.

„ძლევაი საკვირველი“ ისევ გავაცოცხლოთ,
ხმლები დაუანგული ისევ გავლესოთ,
მტრები, თავსწასულნი, ჩვენზე ქედმალლობენ,
მოდი, ვით პურის კალო, ისევ გავლენოთ.

ისევ დავირაზმოთ, ისევ შევდუღაბდეთ,
ჩემო ნელში გადადრეკილო ქართველო,
ადექით, შევებრძოლოთ, ისე აღვადგინოთ
დიდებით შემქული თამარის საქართველო!

R

კვერას გარეთი ხვიჩა კვერას ელის

მცონია, რომ, ასე თუ ისე, მეც ავათავე პირველი სვრელი.

ახლა კი, დროა, ცოტა პატრუქ-დანეულმა გესუბრო, მოდური ტერმინი რომ გამოვიყენო, პრევენციულად, რადგან შენ ჯერ ისევ ჭაბუკი ისარ (ლერომა ქანას და მოძევენო 22 წელინად სულ სტადიონზე გამყოფის!) და, გლეხკაცურად რომ ვოქვათ, „თავის არ აგირადეს“!

დავიწყებ იმით, რომ შენ, როგორც უკვე უმაღლესი კლასის ფეხბურთელი, ცარიელ ადგილზე არ მოსულახ! „ქართულ ფეხბურთს“ (დიახაც, „ქართულ კინითახან“, „ქართულ თეატრთან“) ერთად, არსებოდა და, იმდენა, კვლავც იარსებებს „ქართული ფეხბურთიც!“) მსოფლიოში განთხული ფეხბურთელები ჰყავდა. ყველას ჩამოთვლა ძალიან ძნელია, ამიტომ თითოეული ეპოქადან თითო სპორტსმენით დაკავშირებულიდეთ: ბორის პაიჭაძე, მიხეილ მესხი, დავით ყიფანიანი...

გარდა იმისა, რომ თითოეული მათგანი უდავოდ გენიალური ფეხბურთელი იყო, სხვათაგან მათ კიდევ ერთი რამ განახლევებდა – ეს გახლდათ დარბაისლობის ხიბლი!

კონლა არ მახსოვება და რაღა არ მახსოვება, ახლობლები თუ მეგობრები, აქაური თუ უცხოელი შენი გულშემატკივრები, როდესაც ელვის უსწრაფესად მოსალებელი ხოლმე ადგილიან, უკან მოიტოვებ თავგზაბნეულ მცველებს, აფორიაქებული გოლგიპერი ვოლიერში გამომწყვდეული ჯიტივით აქტო-იქით ანყდება ქელბას, ცალილის გამოიცნოს, კარის რომელ კუთხეში დაარტყამ, მაგრამ უკვე გვაინია: ან მარჯვენა ზედა კუთხეში, ან მრცხენა ქვედში ფრაიხალებს ყუმბარასავათ გატყორუნილი ბურთი ბადეშ!

– კვა-რა, კვა-რა! – შიგადაშიგ: – ხვიჩა-ჩი! ხვი-ჩა! – გუგუნებს და ზან-ზარებს ტრიბუნები.

ერთი სიტყვით, მსოფლიო ვარსკვლავების კაბალინზე მეტეორივით შენ ასე უცარი გამოჩენით ისეთი იმედით ალვიცენით ყველანი, მოზღვავებული ენერგიის ისეთი ჭავლით, ზოგ-ზოგიროთი სწერებისგანაც კი განვიყრნენით: ვის შაქარი დაენია, ვის – წევე თუ ჟულის.

მე, მაგალითად, ვითარცა ასაკის შესაბამისად დავრდომილს, ე. წ. „გადასახებს“ მთავაზობდნენ ექიმები, მაგრამ თავისთვად გამოვმჯობინდი. ეს განსაკუთრებით მაშინ ვიგრძენი, როდესაც შენ, შენს დიდებულ ტანდემთან, ვიტორ სამიერთან და, საერთოდ, „ნაპოლის“ ბიჭებთან ერთად, შავი დღე გაუთენეთ არცთუ იოლად ხელნამისაკარავ „იუვენტუსს“ (4:1).

ჩემი ხვიჩა, დარჩენებული ვარ, ჩემ გარდა, უამრავი გეფერება და გე-ქებადიდება, მაგრამ მინდა, ცოტათი მაინც ორიგინალური გამოვჩნდე და, რასან წელანიც გახსენე, შენ უკვე ხარ შესანიშავი ახალი სამურნალო პრეპარატი სახელწოდებით – „ხვიჩამიცინი!“ თანაც, რა პოზიტურადაც უდერს – „ხვიჩა, მიცინი!“

სხვათა შორის, მსოფლიო საფეხბურთო ბირჟაზე ისეთი აუკიტაშია ატენილი, რომ შენან წლიურმა ხელფასმა – ორ-ნახევრმა მილიონმა ევ-რომ, სავარაუდო, იძარტყოს და, თუ არ გასამკედეს, გაორენცედეს მაინც!

„ესეც ასე!“ – იტყოდა ხოლმე ცხონებული მამაჩი, როდესაც სიმინდის თოხნისას სვრელს ათავებდა.

ან ის რად ღირდა, ერთმა უცხოელმა, მცირნი, სპორტულმა უურნალისტმა, მაცირის შესვერბისას, თუმცალა მორიდებით, მაგრამ მინიც მიაწოდა დავითს ასდოლარიანი კუპურა, აქაოდა, თევენობან მცირე ხელფასებს გაძლევენ.

პასუხად ყიფინმა უყოყმანოდ გამოართვა კუპიურა, ავტოგრაფი წაუტრება, გალიტებულია დაუბრუუნა და მადლობაც გადაუხადა სახეშეცვლილ უურნალისტს.

მიხეილ მესხის თამაშით ალფროთვანებულმა პოეტებმა მუსრის მაჭავარიანმა და მურმან ლებანიძემ ლექსები მიუძღვნეს მას.

მუხრან მაჭავარიანი: „არც გარინჩა ვარ, არც ჰელლ, არც მოყმე, კვიშის ნატრორი, ვარ კინმე მესხი მელექსე, ბურთის პოემის ავტორი“. მურმან ლებანიძე: „მე რომ შენი მუხლი მუხლდეს, მე რომ შენი ფილტრი მომცა, უფრო მძლავრად ვიღერებდი საქართველოს დასალოცად“.

რუსულ სპორტულ პრესაში მიხეილ მესხებ გამომნიდან დაკავშირებულიდეთ: ბორის პაიჭაძე, მიხეილ მესხი, დავით ყიფანიანი...

მიხეილ მესხის გაოცებული ამბობდა: „რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, მათ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

მიხეილ მესხი გაოცებული ამბობდა: „რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, რამ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

მიხეილ მესხი გამოიგინობა ამბობდა:

„რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, მათ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

მიხეილ მესხი გაოცებული ამბობდა:

„რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, რამ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

მიხეილ მესხი გაოცებული ამბობდა:

„რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, რამ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

მიხეილ მესხი გაოცებული ამბობდა:

„რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, რამ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

მიხეილ მესხი გაოცებული ამბობდა:

„რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, რამ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

მიხეილ მესხი გაოცებული ამბობდა:

„რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, რამ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

მიხეილ მესხი გაოცებული ამბობდა:

„რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, რამ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

მიხეილ მესხი გაოცებული ამბობდა:

„რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, რამ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

მიხეილ მესხი გაოცებული ამბობდა:

„რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, რამ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

მიხეილ მესხი გაოცებული ამბობდა:

„რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, რამ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

მიხეილ მესხი გაოცებული ამბობდა:

„რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, რამ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

მიხეილ მესხი გაოცებული ამბობდა:

„რატომ უნდა ვიყო მეორე ჰელე ან მეორე გარინჩა, რამ თავინთი სახელი აეცე, მე ჩემი – მიხეილ მესხი! უბრალოდ, ქართველი ფეხბურთელი ვარ და ჩემი სახელიც გამარინა და ჩემი გვარიც“.

თეატრის ლიტერატურის თავისი

რუსთაველის